

OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2001 No. 2787

Rheoliadau Comisiynydd Plant Cymru 2001

RHAN III

ARCHWILIO ACHOSION

Archwiliadau

4. Yn ddarostyngedig i'r paragraffau canlynol yn y Rhan hon caiff y Comisiynydd archwilio achosion plant penodol y mae Rhan V o'r Ddeddf yn gymwys iddynt.

Achosion sy'n agored i'w harchwilio

5. Yn ddarostyngedig i reoliad 6, caiff y Comisiynydd archwilio achosion plant penodol—
- y mae gwasanaethau rheoleiddiedig i blant yng Nghymru yn cael neu wedi cael eu darparu iddynt neu mewn perthynas â hwy;
 - y mae gwasanaethau yn cael neu wedi cael eu darparu iddynt neu mewn perthynas â hwy gan unrhyw un o'r personau a grybwyllir yn Atodlen 2B i'r Ddeddf neu bersonau sy'n darparu gwasanaethau o'r fath ar ran unrhyw un o'r personau hynny neu o dan drefniadau â hwy; neu
 - sydd fel arfer yn preswyllo yng Nghymru ac y mae arfer, neu'r bwriad i arfer, unrhyw swyddogaeth sydd gan y Cynulliad neu sydd gan unrhyw berson a grybwyllir yn Atodlen 2A i'r Ddeddf yn effeithio arnynt neu wedi effeithio arnynt,

os yw'r achosion yn ymwneud â materion sy'n ymwneud â darparu gwasanaethau o'r fath neu ag effaith arfer y swyddogaethau hynny ar y plant a enwyd.

Yr amgylchiadau y gellir archwilio odanynt

6. Dim ond o dan yr amgylchiadau canlynol y caiff y Comisiynydd archwilio achos plentyn penodol:

- os cyflwynir sylwadau i'r Comisiynydd gan y plentyn o dan sylw neu, os nad yw'r plentyn am unrhyw reswm yn gallu cyflwyno sylwadau o'r fath, os cyflwynir sylwadau i'r Comisiynydd ar ran y plentyn gan berson sydd, ym marn resymol y Comisiynydd, yn addas i gyflwyno sylwadau o'r fath;
- os yw'r Comisiynydd o'r farn bod y sylwadau'n codi cwestiwn o egwyddor sy'n gymwys neu'n berthnasol yn fwy cyffredinol i hawliau neu les plant perthnasol nag yn yr achos penodol o dan sylw; ac
- os yw'r Comisiynydd wedi cymryd i ystyriaeth a yw'r materion sydd o dan sylw yn yr achos wedi cael neu yn cael eu hystyried yn ffurfiol mewn unrhyw fodd gan bersonau eraill ac os nad ydynt, a ydynt, ym marn y Comisiynydd, yn fwy addas i gael eu hystyried gan bersonau eraill.

Y weithdrefn ar gyfer cynnal archwiliad

- 7.—(1) Os yw'r Comisiynydd yn penderfynu cynnal archwiliad rhaid iddo—
- (a) llunio cylch gwaith yr archwiliad;
 - (b) anfon y cylch gwaith at y person a gyflwynodd sylwadau mewn perthynas â'r achos yn unol â pharagraff (a) o reoliad 6;
 - (c) anfon hysbysiad ysgrifenedig o'r archwiliad arfaethedig a chopïau o'r cylch gwaith at y person (“y person sy'n cael ei archwilio”) y mae ei waith wrth ddarparu gwasanaethau neu wrth arfer swyddogaethau i gael ei archwilio;
 - (ch) rhoi cyfle i'r person sy'n cael ei archwilio, ac os yw ef yn dymuno hynny, i'w gynrychiolydd, gyflwyno sylwadau mewn ysgrifen neu yn bersonol mewn perthynas â'r materion sy'n cael eu harchwilio.
- (2) Os yw'r Comisiynydd yn penderfynu peidio â chynnal archwiliad rhaid iddo baratoi datganiad o'r rhesymau am y penderfyniad hwnnw ac anfon copïau ohono—
- (a) at y person a gyflwynodd sylwadau mewn perthynas â'r achos yn unol â pharagraff (a) o reoliad 6, a
 - (b) at unrhyw bersonau eraill y mae'r Comisiynydd o'r farn ei bod yn briodol eu hanfon atynt.

Rhoi gwybodaeth mewn cysylltiad ag archwiliad

- 8.—(1) Wrth gynnal archwiliad caiff y Comisiynydd—
- (a) ei gwneud yn ofynnol i berson y mae paragraff (2) yn gymwys iddo roi unrhyw wybodaeth y mae'n ymddangos i'r Comisiynydd y mae angen amdani at ddibenion yr archwiliad o dan sylw;
 - (b) ei gwneud yn ofynnol i berson o'r fath neu berson arall o'r fath a all fod yn atebol am yr wybodaeth honno, roi esboniad neu gymorth i'r Comisiynydd—
 - (i) mewn perthynas ag unrhyw faterion sy'n destun archwiliad, neu
 - (ii) mewn perthynas ag unrhyw wybodaeth a ddarperir o dan is-baragraff (a).
- (2) Dyma'r personau y mae'r paragraff hwn yn gymwys iddynt—
- (a) Mewn perthynas â darparu gwasanaethau rheoleiddiedig i blant yng Nghymru, darparwyr neu gyn-ddarparwyr gwasanaethau o'r fath, cyflogeion neu gyn-gyflogeion darparwyr neu gyn-ddarparwyr o'r fath, personau sy'n gweithio neu sydd wedi gweithio i ddarparwyr neu gyn-ddarparwyr o'r fath yn wirfoddol, ac aelodau a chyflogeion a chyn-aelodau a chyn-gyflogeion y Cynulliad;
 - (b)
 - (i) Aelodau (gan gynnwys aelodau etholedig), cyfarwyddwyr, gweithredwyr, swyddogion a chyflogeion person perthnasol, cyn-aelodau, cyn-gyfarwyddwyr, cyn-weithredwyr, cyn-swyddogion a chyn-gyflogeion person perthnasol a phersonau sy'n gweithio neu sydd wedi gweithio i berson perthnasol yn wirfoddol;
 - (ii) At ddibenion is-baragraff (i) ystyr “person perthnasol” (“*relevant person*”) yw'r Cynulliad, unrhyw berson a grybwyllir yn Atodlen 2A i'r Ddeddf, unrhyw berson arall sy'n arfer swyddogaeth gan y Cynulliad neu unrhyw berson a grybwyllir yn y cyfryw Atodlen 2A, neu unrhyw berson sy'n darparu gwasanaethau i blant neu ar gyfer plant yng Nghymru ar ran unrhyw berson a grybwyllir yn Atodlen 2B i'r Ddeddf neu o dan drefniant ag ef.
 - (c) Derbynnnydd neu reolwr eiddo person sy'n darparu neu sydd wedi darparu'r gwasanaethau a ddisgrifir ym mharagraffau (a) neu (b), ei ddatodwr neu ei ddatodwr dros dro neu ei ymddiriedolwr mewn methodaliad, yn ôl fel y digwydd.

Presenoldeb tystion

9.—(1) Caiff y Comisiynydd, os bernir ei bod yn angenrheidiol at ddibenion archwiliad, ei gwneud yn ofynnol i berson y mae paragraff (2) yn gymwys iddo fod yn bresennol yn bersonol gerbron y Comisiynydd i roi gwybodaeth, esboniadau neu gymorth.

(2) Y personau y mae'r paragraff hwn yn berthnasol iddynt yw personau y mae'n ofynnol iddynt—

(a) roi gwybodaeth o dan baragraff (1)(a) o reoliad 8, neu

(b) roi esboniad o dan baragraff (1)(b) o reoliad 8.

(3) Ni chaiff y Comisiynydd ei gwneud yn ofynnol i berson fod yn bresennol yn bersonol mewn unrhyw le yn unol â pharagraff (1) ond os rhoddwyd i'r person hwnnw hysbysiad ysgrifenedig rhesymol o ddyddiad arfaethedig ei bresenoldeb a'r wybodaeth, yr esboniadau neu'r cymorth y mae ar y Comisiynydd eu hangen.

(4) Mewn cysylltiad â phresenoldeb personol o'r fath, caiff y Comisiynydd, yn ddarostyngedig i adran 74(4) o'r Ddeddf, roi gwysion tystion a gweinyddu llwon neu gadarnhadau a chaiff ganiatáu i berson gael ei gynrychioli gerbron y Comisiynydd.